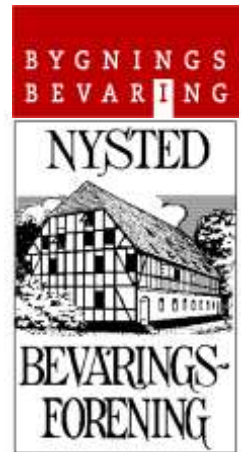

Pas godt på Nysted

Vedligeholdelse af tegltage

Af Søren Vadstrup
marts 2011

Checkliste hvert forår eller efterår

Taget er husets vigtigste "flade", hvis man vil undgå problemer med regnvand, sne eller fygesne. Derfor skal taget checkes én gang om året – vigtigst om efteråret for:

- at rygningsten og gratsten ligger fast i mørtel
- at skotrenders beklædning er tæt og ligger fast og ikke fyldt med blade og andet
- at taget er tæt, via en intakt understrykning og forskelling – eller et tæt undertag
- at **inddækninger ved skorsten** og kviste slutter tæt
- at tagstene er forskriftsmæssigt bundet og fæstnet
- at tagrender og nedløb fra taget er tætte og rensede.

Check taget hvert 5.- 6. år

Man bør herudover lade en fagmand, en arkitekt eller en murer, inspicere tegltaget både indefra og udefra hver 5.-6. år, idet man naturligvis selv ind imellem hele tiden skal holde øje med knækkede, hullede eller nedfaldne tagsten.

Både i åbne og udnyttede tagrum skal man til stadighed holde øje med indtrængende vand eller fugtskjolder. Indadgående knæk på tagfladen, de såkaldte "skotrender", er i den forbindelse særligt udsatte for tæring. De skal renses op for blade og snavs med jævne mellemrum, især ved tagfoden.

Understrykning af åbne tegltage

Hvis huset har et åbent, såkaldt uudnyttet tagrum, skal man i forbindelse med dette "hovedcheck", gå den indvendige tætning med mørtel, den såkaldte "understrykning", efter i sømmene. Alle opståede huller mellem stenene tætnes igen. Hertil benytter man en særlig understrykningsmørtel, iblandet "fæhår" (kohår) som en slags "armering". Mørtelen skal være god tyk, som en stiv havregrød. Man understryger først de lodrette fuger, så de vandrette. Tilsidst glattes understrykningen med en fugtig pensel. For at sikre en god vedhæftning skal mørtelen hærde langsomt. Taget og vejret må derfor ikke være for varmt eller knastørt – understrykningen skal helst ske lige efter et regnvejr.

Der, hvor man ikke kan komme til indefra, f.eks. ved gavle, rygning eller tagfod, skal tegltaget tætnes med mørtel udefra, den såkaldte "forskelling", som man i visse egne af landet, bl.a. Skagen, har tradition for at trække op med hvidtekalk.

Udskiftning af knækkede teglsten

På et normalt understrøget tag, kan man udskifte knækkede, forvitrede eller på anden måde ødelagte tagsten på følgende måde: Når man har fundet den dårlige tagsten indefra, måske ved at lade en person banke på den udefra, løsner man stenen for understrykningsmørtel og eventuelle metalbindere. Når man står på loftet, skal tagstenen til højre, samt de to sten lige oven over også løsnes for mørtel. Når dette er gjort, trækkes den dårlige tagsten ud udefra, og den nye lægges på samme plads, hvorefter stenen bindes og understryges.

Man skal være opmærksom på, at den nye tagsten skal være præcist magen til den gamle for at holde helt tæt, hvilket måske kan volde problemer, fordi teglværkerne i Danmark tidligere fremstillede mange forskellige tagstentyper. Det er dog ikke ualmindeligt, at den murer, der lagde taget, har efterladt en 10-15 tagsten til de senere reparationer, som man vidste ville komme.

Der findes også i Danmark en genbrugsvirksomhed, der har specialiseret sig i tagsten: "Tagstensdepotet Katrinedal" i Svinninge. Forskellige andre nedrivnings- og genbrugsfirmaer af og til også inde med mange typer tagsten.

Hvis man har et hus med gamle typer falstagsten, som ikke produceres mere, kan man tit være heldig at finde disse sten eet af disse steder.